

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:
Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztői órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, (Nagyvárad) P.M. Viteazul (Nagypiactér) 4 Telefon: 380

Ara 1 lej
III. évfolyam 310 sz.
1934 November 10.
Szombat

Nagy az élénkség a belpolitikai fronton

Mihalache hazaérkezik Olaszországból. -- Junian pártja Oradeán, Gheorghe Bratianu a fővárosban tart nagygyűlést

Gheorghieff bolgár miniszterelnök Bucuresztibe látogat

Bucuresti, november 8.

Tegnap délelőtt 11 órakor megjelent a cotroceni királyi palotában Titulescu külügyminiszter, aki báró Hennefeld Ausztria új követét mutatta be az uralkodónak. Az új osztrák követ bemutatva a királynak megbízó levelét. Az uralkodó előbb villáreggelin látta a külügyminisztert és a követet, azután fogadta hivatalosan az új osztrák követet.

Bucuresti, november 8.

Mint ismeretes Gheorghe Bratianu november 15-re a parlament megnyitását

napján, a fővárosba nagygyűlést hívott össze, melyen igen éles támadást fog a kormány ellen intézni. Általában a parlament megnyitásának első perceiben várni lehet az éles támadásokat a kormány ellen az ostrom állapot és a cenzura miatt.

Junian radikális parasztpárti vezér tegnap elutazott Sinaiából. A pártvezér Oradeára érkezik, ahol nagygyűlést tart.

Bucuresti, november 8.

Mihalache a nemzeti parasztpárt vezére befejezte olaszországi útját és szombaton érkezik vissza Bucuresztibe. Mihalache azon-

nal összehívja a párt elnöki tanácsának ülést és beszámol külföldi útjának eredményeiről.

Bucuresti, november 8.

Jólétesült körökben úgy tudják, hogy Batalov bolgár külügyminiszter a közeljövőben Bucuresztibe érkezik, hogy visszaadja Titulescu látogatását. Szó van arról is, hogy esetleg maga Georgieff miniszterelnök is el látogat Romániába, azonban erről még egy bolgár pártbizottság fog tárgyalni.

Genfben dönt a kisantant-konferencia a marseillei merénylettel kapcsolatos lépéseket illetően

Bucuresti, november 8.

Titulescu a parlament megnyitásán fel-tétlenül részt vesz, azután azonnal Genfbe utazik, hogy a Népszövetség őszi ülészakán Romániát képviselje. Titulescu Genfben összehívja a három kisantant állam külügyminisztereinek konferenciáját és ott fognak dönteni hogy milyen utra tereljük a marseillei merénylet ügyét.

Bécs, november 8.

Annak ellenére, hogy a francia kormány mindent elkövetett hogy az osztrák kormány kiadja a marseillei merényletben

való részvételel meggyanusított Pericsevics ezredet, az osztrák kormány nem teljesítette ezt a kérést, hanem azt a választ adja, hogy a kiadatást attól teszi függővé, hogy milyen állást fog elfoglalni Olaszország, ahol mint ismertes elfogták a királygyilkosság értelmi szerzőjének tartott dr. Pericset és Kwaterniiket. Ha az olasz kormány kiadja a két horvát emigránst, akkor Ausztria is kiadja, ha nem akkor továbbra is menedék jogot ad Pericsevics horvát ezredesnek,

Németország csatlakozik a római egyezményhez Schuschnigg kancellár is Rómába utazik

Róma, november 8.

Mussolini és Gömbös tanácskozásairól kiadott kommunikével foglalkoznak nemcsak az olasz lapok, de a külföldi sajtó is. Az olasz lapok megállapítják, hogy a közlemény legfontosabb része, amely arról szól hogy a római hármass egyezmény továbbra is megközelíthető más államok részéről, anélkül azonban, hogy a csatlakozó állam többséget követelhetne magának.

A lapok véleménye szerint elsősorban

Németország közeledésére céloz a közleménynek ez a része.

Valószínűnek tartják, hogy Németország — amely lemondott Ausztria bekebelezéséről — csatlakozni fog a római egyezményhez.

Ugyanerre a megállapításra jutnak a francia lapok is, amelyek még megállapítják hogy az olasz-magyar barátság nem gyan-

gult meg. Pertinax az "Echo de Paris"-ban azt írja, hogy ezek után nem sok értelme van a francia-olasz közeledésnek.

Bécs, november 8.

Schuschnigg osztrák kancellár római utazására a közeli napokban kerül sor. Az osztrák kancellár, miként Gömbös, a kulturális közeledésről is tárgyalni fog.

Kállay Miklós magyar földművelésügyi miniszter tegnap Bécsbe érkezett. Grätz Gusztáv magyar képviselő tegnap este a bécsi külügyi társaságban előadást tartott Magyarország külpolitikájáról és hangzott a két ország között fennálló barátságáról és kijelentette, hogy Magyarország Ausztrián keresztül keresi a kapcsolatokat Németországgal.

Nyilvánosságra került a Skoda-jelentés

Popovici volt pénzügyminiszter felelősségrevonását javasolja a főelőadó

Bucuresti, november 8.

Az Adeverul mai száma kivonatolva közli Bentoiu a Skoda-ügy főelőadójának nagy érdeklődéssel várt jelentését. A jelentés megállapítja, hogy Románia nemcsak Jugoszláviánál, de a Skoda-cég által kért összegeknél is nagyobb árakat fizetett.

A jelentés szerint Boila Romulus igen jelentős szerepet játszott a szerződések aláírásánál és vagyona eredetét sem tudja igazolni. Javasolja ezenkívül a jelentés Cihosky tábornok, volt hadügyminiszter és Popovici Mihály volt pénzügyminiszter felelősségrevonását.

Örült vagy szimuláns?

Ott áll a bíróság előtt elegáns, kivasalt sötétkék ruhában, lakkcipőben, kemény gallérral és mosolyogva tekint a kérdésekre már-már belezavarodott bírora. Zuhognak a kérdések egyre-másra és Matuska Szilveszter, a biatorbágyi, jüteborgi és anspachi rém határozott érces hangon adja meg válaszait, amelyek néha találnak a kérdésre, néha pedig semmi összefüggésben nincsenek vele. Matuska Szilveszter fölényes, nyugodt — állapítják meg azok, akik szívesen hangoztatják, hogy ez az ember szimuláns (?) Fölényes és nyugodt — mondják — mert tudja jól, hogy nem lehet halálra ítélni azon egyszerű oknál fogva, hogy ő, bár 22 embert gyilkolt meg Magyarországon, mégis Ausztriában fogták el, ahol akkor még nem volt halálbüntetés. Ezért azután szimulál, színészkedik és viccel, holott teljesen ép-eszü és beszámítható.

Szerény nézetünk szerint nem egészen így áll a dolog. Annyi tény, hogy Matuskát halálra ítélni nem lehet, de van ennél súlyosabb büntetés is: az életfogytiglani börtön. Már pedig ettől aligha szabadul a bíróság előtt fölényesen mosolygó kékruhás ur. Matuskát elfogatása óta is súlyos csapások érték, meghalt felesége akit állítólag rajongásig szeretett, kisleánya akit szintén imád örök időkre meg van bélyegezve. Amikor erről a hírről értesült, a biatorbágyi rémszemei könnybelábadtak (kétségtelen, hogy ez egy világos pillanata volt) de ma már így beszél feleségéről, mint aki ma is él. Ez pedig több már, mint színészkedés. Ez már valóság, az örült ember kusza, zavarodott gondolkodásának fel nem mérhető, meg nem ismerhető valósága.

De menjünk még tovább. Illetve menjünk vissza — mondjuk — egészen a biatorbágyi esetig. Matuska vonatot robbant, hogy a biztos távolságból élvezze végig a szörnyű ördögi színjátékot. Miért tette? — merül fel a kérdés. Nem Matuskától kérdezzük ezt, magunktól. Kétségtelen, hogy a piromániának, a tűzörültségnek egy fajtájával állunk szemben, amikor ott áll és lelkendezve nézi, hogy a vonat kerekai alól tűz csap fel, a kocsik a levegőbe ugranak fel, majd lezuhannak a szűk mélységbe.

Különösebb oka Matuskának a merényletre nem volt. A vonaton egyetlen ellensége nem utazott, nincs más hátra tehát, hogy igazat adjunk neki, a merényletre valóban Leó bujtotta fel, megbomlott agyának ördögi Leója. Ezt a bíróságnak is be kell majd végül látnia, kár, hogy előbb napokon át faggatja ezt a szörnyeteket. Matuskát nem lehet megölni, tiltják a törvények. Életfogytiglani börtönre azonban el lehet ítélni, miért nem teszik hát ezt anélkül, hogy kihallgatnák. Legfeljebb még arról lehetne szó, hol töltsék ki Matuska ezt a büntetést. A felelet erre is egyszerű: a bolondok házában, ahová való.

Időjárás

Déli, délkeleti légáramlás, jobbára derült idő. A hőmérséklet alig változik, éjjel esetleg erősebb lehűlés.

Kivágandó és összegyűjtendő!
Igazoló szelvény,
az Erdélyi Magyarság
1934. évi naptárához.
1934. nov. 10. dec. 10.

Aki 39 szelvényt összegyűjt,
az kap egy naptárt.

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1934. november 10.

Elismerően nyilatkozik az angol sajtó a belföldi kölcsönről

Bucuresti, november 8.

A román belföldi kölcsön egészen rendkívüli sikere nemcsak az ország lakosságában, de külföldön is mély visszhangot keltett. Mint Londonból jelentik, az angol sajtó is kommentálja a román belföldi kölcsön első napjának nagy sikerét és a lapok reményűket fejezik ki, hogy a nagy akció, melyben az egész lakossága részt vesz, Románia gazdasági erejének komoly tanubizonyossága lesz.

Az ország összes közintézményei teljes apparátusukat állították a kölcsön sikerének szolgálatába és a politikai és pénzügyi közelet mindmennyi kiválósága szózatot fordult a lakossághoz a belföldi kölcsön támogatására. Dumitrescu egyetemi tanár, a Nemzeti Bank igazgatója, a rádióban tartott előadást, amelyben hangsúlyozta, hogy a kölcsönnek nemzeti jelentőségén kívül mint komoly gazdasági faktornak is megvan a maga szerepe. A szegény országnak a polgára sem lehet gazdag, az egyéni gazdaság teljesen értéktelenné válik, mert a származékban és a safeokban tartott pénz nem hoz tulajdonosának semmit. Ezzel szemben, ha a belföldi kölcsön kitűnő beruházása-

ba fekteti be a pénzt, ez máról-holnapra felvirágoztatja az ország anyagi helyzetét és ezáltal nemcsak a kölcsön jelentős kamat-megteremtése, hanem a gazdasági és hitelélet helyreállítása is biztosítja a polgári osztály prosperitását.

A kölcsönt Bihormegyében a következő helyeken lehet jegyezni: Pénzügyigazgatóság és az összes adóhivatalok a városban és a községben, a Monopol lerakatánál, a posta-hivatalokban, a meghatalmazott Federa-láknál, a Banca Nationala fiókjánál, a Banca Romaneasca, Banca de Credit Roman, Banca Victoria, Erdélyi Bank fiókjainál, Magyar Általános hitelbank fiókjánál, az Egyesült Banknál és a Generala, Dacia Romania, Fonciera-Agricola, Nationala, Asigurarea Romaneasca, Steanu Romaniei, Fran Romana, Phoenix, Adria, Victoria, Britania biztosító társaságoknál.

Agy és szívérelmeszesedésben szenvedőknek megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az enyhe természetes „Ferenc József” kesztrüv azáltal, hogy a tápcsatorna tartalmát kiméletesen levezeti és az emésztőrendszert működését biztosan elősegíti.

Gazdag szénréteget találtak Târgu Mures közelében A kutatásokat tovább folytatják petroleum után

Targu-Mures (Marosvásárhely), nov. 8
Jelentettük már régebben, hogy Erdély több vidékén petroleum után kutatnak. A Targu-Mures (Marosvásárhely) közelében lévő Pogaceaner községben is kutattak petroleum után és most

kilencven méteres mélységben hatalmas szénrétegre akadtak.

A lelet magában is igen értékes, de ezen kívül az is bizonyos, hogy csakhamar petroleumra is találnak. A kutatások nagy apparátussal folynak tovább.

Csendben telt el a november 7-iki „vörösnap” az országban

Az oradeai rendőrség 150 embert állított elő a razziák során, de legnagyobb részüket igazolás után elbocsájtották

Oradea, november 8.

A november 7-iki „vörös nap” következtében a rendőrség nagyszabású razziát rendezett, amelynek során

150 embert vettek őrizetbe, mert nem tudták magukat kellőképpen igazolni.

Ma reggel azután az előállítottak leg-

nagyobb részét elbocsájtották, miután kellőképpen igazolták magukat. Csupán 38 egyén maradt egyelőre őrizetben.

Az egész ország területéről befutó jelentések szerint egyébként november 7-ike mindenütt a legnagyobb rendben telt el. Sehol a legcsekélyebb rendzavarás nem történt.

Véresre verte, majd összerugdalta nővérét egy tauteui (tótii) gazdálkodó

Tauteni (Tóti) nov. 8

Ez a csendes kis község, mely az utóbbi időben sürün termeli ki a maga szenzációját, most ismét az érdeklődés középpontjába került. A következő nem mindennapi eset történt ugyanis a Marghitához közeli fekvő Tauteni (Tóti) községben: Babucz Lászlóné szül. Tóth Terézia, még a múlt évben adott kölcsön egy hordó bort bátyjának Tóth Dánielnek, aki többszöri kérésre sem volt hajlandó a kölcsönképpen kárt oort visszaadni, hanem mindenkor mondott valamit elutasító kifogást.

A napokban ismét kérte a bort Babucz Lászlóné bátyjától, ki annak megvárta, amíg őt a bort kérték, hogy lánytestvéreinek rontott és

össze-vissza verte annyira, hogy több helyen a vér ömleszt testéből, majd

akkor Babuczné eszméletlenül terült el a kövezeten, akkor még jobban kezdte rugdalni a magánról fetregő asszonyt a brutális gazdálkodó.

A faluban nagy megütközés: tárgyal az esetet, mert a verekezésnél jeles volt Babuczné apja is, aki állítólag még őrt is annak, hogy egyik gyermeke üti a másikat. A magáról megfélekezett gazdálkodót valószínűleg a bíróságon fogják felelőségre vonni.

Kérje mindenkit a

GOLF borotva-pengét!

az acélipar legkiválóbb alkotása!
és öröme lesz a borotválkozásban
Vezérképviselő: Friedman Armin, Oradea
Promenad Eminescu 16.

Rövid lesz a parlament őszi ülészsaka

Ot sürgős törvényt szavaznak meg és karácsonyig befejezik az ülészsakot

Bucuresti, november 8. Mint ismeretes november 15-én összeül a parlament. Hír szerint a parlament ülészsaka nagyon rövid lesz, mert minden oldalról nagy megtakarítást akarnak eszközölni. Ugyanis minden ülésnap a kormánynak nem

kevesebb, mint egy millió lejébe kerül. Ezért a költségvetésen kívül még csak öt igen sürgős természetű törvényt szavaznak meg. Ezt is remélik, hogy a törvényjavaslatok megtárgyalását karácsonyig befejezik és akkor a parlament téli ülészsakát le is zárják.

Közeledik a konverziós határidő

Olcsóbb lett a buza ára

A gazdálkodók sietnek eladni buzájukat, hogy fizetési kötelezettségüknek eleget tegyenek

Bucuresti, november 8. Néhány nap óta váratlan élenkség uralkodik a búzapiacra. A buza minden helyen jelentékenyen olcsóbb lett. Ugyanis az történt, hogy a parasztnak november 15-ig fizetniük kell a konverziós részletet és

hogy ennek a követelménynek megfeleljenek a gazdálkodók buzájukat adják el. Egy-egy buza kínálat alakult ki, amely egyszerre jelentősen leverte a buza árát. Remélik, hogy ezáltal a kenyér és a liszt is olcsóbb lesz.

Amerika sikraszáll a Németországban élő külföldiekért

Washington, november 8. Az amerikai külügyi bizottság elnöke kijelentette az újságírók előtt, hogy az Egyesült Államok diplomáciája nyomán fog gyakorolni Németországra, hogy az ott élő külföldiek helyzetét enyhítse. Eddig az volt Németországban a szokás, hogy a külföldieket, ha nem is tartóztatták le, de állandó el-

lenőrzés alatt tartották és állandóan kellemtelenkedtek nekik. Az Usa azt is el akarja érni, hogy a német kormány bocsássa szaba don azt a két amerikai állampolgárt, akiket a német rendőrség azon ürügy alatt, hogy nemzeti szocialistaellenes propagandát tettek, ez előtt két hónappal letartóztatott.

Tűz a salzburgi dómban

Pusztulás fenyegette a dóm világhírű oltárát is

Bécs, november 8. Tegnap a salzburgi világhírű dómban tűz ütött ki. Egy gyertyától tüzet fogtak a nemrégiben elhalt Rieder érsek emlékére helyezett koszorúk, amelyek pillanatok

alatt lángborították a faalkatrészeket és veszélyeztették a templom híres szép oltárát is. A tüzőtőknak azonban sikerült eloltani a veszedelmessé válható tüzet és ezzel megmenteni a templomot.

Fekete himlő pusztít Tangerben

A szörnyű ragálynak eddig öt halálos áldozata van. -- Vesztegzár alá vették a várost

Tanger, november 8. Két nappal ezelőtt villámgyorsan száguldott keresztül a városon a hír, hogy Tangerben fekete himlő járvány ütött ki. Ez a borzalmas betegség mindjárt az első nap öt áldozatot követelt. A várost most vesztegzár alá vették és speciálisan kiképzett orvosokat küldtek ki, hogy a szörnyű járványt

még csírájában elfojtsák. Ha ez nem sikerül, akkor a közel százezer lakosú város a legszörnyűbb betegség áldozataivá válik. Az egészségügyi fórumok hivatalos nyilatkozata szerint nagy aggodalomra nincs ok, bár annyit bevalanak, hogy ötven belehaltak a fekete himlőben.

Tragédia a vágóhídon

Felöklelte gazdáját egy feldühödött bika és végighurcolta a városon a szerencsétlen embert

Turnu-Severin, november 8. Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap a turnu-severini vágóhídon. Toba Joan gazdálkodó egy bikát vezetett a vágóhídra, hogy levágják. Szerencsétlenségére a bikát nem jól kötötték meg és amikor a mészáros először a bika homlokára csapott, az elszakította a kötelet és az ajtóban áll

Toba Joant felöklelte szarvára kifutott az uccára. A szerencsétlen embernek hasa mindkét szarva belement és a bika fél városon keresztül hurcolta a vérző és kiömlő belső gazdát. Végre is egy katona éles tőrrel ellátott fegyverrel leterítette a bikát. Toba Joant holten találták meg a bika szarvára tűzve.

Pénzügyminisztérium

Az 1934 évi 4 1/2 %-os "országfejlesztési kölcsön" kibocsájtási prospektusa

(Kivonat).

1. Nyilvános aláírás útján lej 1000.000.000 értékű kötvények bocsájtatnak ki kötvényenként 880 lejes árban.

A lejegyzt kötvények egyszerre, az aláírással egyidejűleg fizetendők ki 1934. november 5-30 között.

2. A befizetendő összeg egy része az állam által kibocsájtott régi járadékpapirokkal is kiegyenlíthető az aláírási iven feltüntetett kurzuson. A járadékpapirokkal történő fizetés a jegyzés névértékének 20%-át nem haladhatja meg.

3. Az 1000 lejes kötvény évi 4 és fél százalékos kamatot hajt, amelynek fele június 1-én, fele decemberben kerül kifizetésre, az első kifizetés 1935. június 1-én történik.

4. A kötvényeket 40 év alatt, évenként négyszeri sorshuzás útján váltják vissza: február 1-én és május 1-én, június 1-én törlesztendő kötvényekkel, augusztus 1-én és november 1-én pedig a következő, december 1-én törlesztendő kötvényeket sorosolják ki. Az első sorshuzás 1935. évi február 1-én történik.

5. A lejegyzt kölcsöntőke minden teljes egy milliárdjából nagy prémiumokkal visszaváltatnak az első évben:

1 kötvényt 3.000.000 lejjel azaz 3.000.000 le	
2 " " 1.000.000 " " 2.000.000 "	
4 " " 500.000 " " 2.000.000 "	
4 " " 250.000 " " 1.000.000 "	
46 " " 100.000 " " 4.600.000 "	
57 kötvényt összesen	12.600.000 le

prémiummal váltanak vissza.

A következő években visszaváltandó kötvények száma 100.000 lejenként egy kötvénnyel csökken évenként.

6. A fennmaradó kötvényeket minden évben a névértéken fejtül 200 lejes jutálékkal váltják vissza és pedig:

az 1.000 lejes címleteket 1.200 lejért	
a 2.000 " " 2.400 "	
az 5.000 " " 6.000 "	
a 10.000 " " 12.000 "	
a 20.000 " " 24.000 "	

váltják vissza.

7. A kamatokat és amortizációkat stabilizált lejben fizeti ki az állam, a lej 10 miligramp 0.900 finomságú arany értékének felel meg.

8. Az esedékessé vált szelvényeket, valamint a kisorsolt kötvényeket részben gyanánt fogadják el az összes közpénztárak.

9. A kölcsön egész ideje alatt sem a kamatok összegéből, sem a kötvények visszaváltási értékéből nem vonnak le semmit, tehát ezek az összegek mindenféle adó és illetékek alól mentesek.

A kötvények mentesek továbbá az örökösödési, ajándékozási és házassági szerződés adói, illetve illetékei alól.

10. A kötvények lombardirozhatók és azokat garanciául és óvadéknak elfogadják.

11. Jegyzések eszközölhetők az alábbi jegyzési helyeken: Nemzeti Bank és összes fiókjai, Postatakarékpénztár, az összes postahivatalok, valamennyi közpénztár és a megfelelő időben megállapított pénzügyintézetek.

Jegyzet: Részletes felvilágosítások a kibocsájtási prospektusban találhatók.

3. oldal

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1934. november 10.

REGÉNY

Az örök tűz

Fantasztikus regény 40

A hajdani tengerész, aki bejárta a tengereket, a világlátott matróz, aki szívesen gunyolja ki a régi hagyományokat és a régi embereket, hirtelen átváltozik a régi breton nemzetség ivadékává, aki megremeg a föld, a levegő, a tenger szellemei előtt, bizonytalanul keresztet vet... hirtelen hátra-
agrik, mert mélyen zengő, tinnepélyes hangot hall a háta mögött:

„Ha a mezők farkasa vagy, hordd el magad Szent Herbert nevében!”

Ha sátn vagy, hordd el magad Isten nevében!”

Le Brézellec öntudatlanul mozgó ajkán kímélt az ördögűző imát. Ekkor megszólal mellette az ünnepélyesen parancsoló hang:

— Imádkozzál velem fiam, azokért, kik a gonosz hatalmában vannak...

Sulyos kéz nehezedett a volt tengerész vállára, aki megmozg, meghajol, úgy hallgatja a bretonnyelvű régi imát, a Lelkek Énekét, amelyet nemzedékeken keresztül énekelnek a koldusok halottak napjának éjjelén az alvó faluk uccáin:

Ne ijedjétek meg, szegény emberek.

Ha éjszaka kerülök kaputok elé;

Jézus küldött engem

Hogy örködiem álmotok felett...

Imádkozzatok a lelkekkel együtt...

Ti, kik nyugton vagytok ágyatokban:

A szegény lelkük szenvednek, ime...

Ti lágy párnák közt pihentek:

A szegény lelkük szenvednek közben”

Yves le Brézellec felismerte éjjeli látogatóját és mély áhitattal mormogja utána a szoltárt, anélkül, hogy feléje fordítaná fejét.

A világító torony sugara lassan forogva világítja meg véres sávokban a földet és a tengert; szemközt a rejtélyes szigeten még nagyobb lánggal lobog a három égő tűzszlop, mely kék színben, világoszöldben, rikító sárgában.

Az ünnepélyes hang folytatja az éneket

„Fehér posztó, öt szál deszka

Szalmavánkos fejünk alatt,

Öt lépésnyi a föld felett:

Ez a világ minden kincse..

Szűz Mária segíts rajtunk!”

A három kémény még jobban föllángol mintha a rekedt hang idézné föl belső tüzeit, haragos morgás kíséretében, amelyre halk nyögés válaszol a szikla felől, ahol a kísértet tűnt el az imént. A szörnyű énekes pap emelt hangon fejezi be a keserű éneket:

„Hátha apád, hátha anyád

Hátha fivér, hátha nővér

Égnek a pokol tüzeiben:

Térdre bukva, lángban égve

Kiáltanak:

„Imádkozzatok értünk!”

Ujra nyögés hallatszik a sziklák közül, annyira tisztán, hogy a toronyőr felocsudik kábulatából. Kiegyenesedik megfordul, hogy szemébe nézzen Yannak, a Morganok Vénjének, aki emelt fejjel, egyenes testtel, profétai testtartásban áll mögötte. Fojtott hangon kiált neki:

— Ott valaki veszélyben, valaki segítséget kér. Odamegyek!

De az aggastyán tiltóan emeli föl a kezét, rekedt, parancsoló hangon mondja:

— Maradj szerencsétlen, aki ott nyög a sziklán, veszendő lélek, és erősebb ellen könyörög segítségért, mint te vagy én. Az ellen, aki az éjszakában csatangol, mint a juhtolvaj. Elvesztenéd a lelket Yves le Brézellec és nem mentened meg azt, amelyik könyörög hozzád.

(Folyt. köv.)

„ERDELYI MAGYARSÁG”

1934. november 10.

4 oldal

Uj özönvíz meséjével csapták be egy amerikai város lakosságát

A szélhámos társaság bárkát épített, amelyen 100 dollár volt egy hely. -- Amikor azonban a pénzt összeszedték, bárkástul együtt eltűntek

New-York, november 8.

Nagyszabású szélhámoság történt az Egyesült Államok Texas tartományának Loredo városkájában, ahol mintegy negyven-ezer lakos él. A városban megjelent egy társaság, amely egy hatalmas bárkát kezdett építeni azzal a hirdetéssel, hogy az Ur nekik kinyilatkoztatta, miszerint a világ vége 1935-ben lesz.

A társaság most kihirdetette a lakosoknak, hogy új özönvíz keletkezik és csak azok fogják életben maradni akik a bárkában lesznek, amikor megindul az eső. Egy

hely a hatalmasnak ígérkező bárkára 100 dollárba került. Természetes, amikor az élet megmentéséről volt szó a naiv emberek nem sajnálták a nagy összeget, hanem mindenki ész nélkül sietett lejegyezni és biztosítani magának a helyet a bárkán. Amikor a társaság jól megszédte magát pénzel egy reggel minden nyom nélkül tovább álltak. Akkor jöttek rá, hogy szélhámoság áldozatai voltak. Feljelentés alapján a közeli városkában felfedezték a szélhámos társaság tagjait, akiket letartóztattak és bíróság elé állítanak.

Szövet és béléstár legalcsóbban Székely

Posztóáruházában vásárolhat, mert az árak tulzsufolt raktár miatt mélyen le vannak szállítva

Cím a régi: Str. Avram Iancu (volt Kossuth-u.) 5 szám

SPORT

A vasárnapi futballprogram

Oradea, november 8.

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulóját minden vonalon érdekesnek és izgalmasnak ígérkezi és a mérkőzésekre nagyban készülődő csapatok bizony könnyen meglepetéseknek lehetnek kitéve. Oradeán a Nac Ripensia látja vendégül és ennél a mérkőzésnél valóban nem lehet jóslásokba bocsátkozni. A Nac sorozatos vereségei után vasárnap megállta a helyét, most azonban olyan ellenfelet kap, ahol teljes tudásra teljes lelkesedésre van szükség, hogy elha-

lássza előlük az oly sokat jelentő két pontot.

Bucurestiben a Vénus a Gloria CFR-el Clujon a Juventus a Romaniával, Timisora az Unirea a Kinizsivel és Aradon a U az Amteval mérkőzik. Egysszóval vasárnap a sportkedvelő közönség sehol sem fog szükködni az érdekes játéknálokban.

Az oradeai Törökvas Vasárnap utolsó bajnoki mérkőzését játsza Clujon az ottani CFR ellen. A helybeli piros-feketék nagyban készülnek a találkozóra.

Apró sporthírek

— A Román válogatottat meghívták december 16-ára Párisba a francia válogatott ellen. A román szövetség azonban lemondta a meccset azzal az indoklással, hogy december 25-én már Balkán olimpiasz van. A jugoszláv szövetség viszont elfogadta a december 16-iki dátumot és így Párisban ezen a napon francia-jugoszláv válogatott meccs lesz.

— Sepi mint ismeretes Timisoaran tartózkodik, de hétfőn a Vénus csapatával együtt Bucurestibe utazott és nincs kizárva, hogy a két „veszekedő” fél az U és Ripensia közül a 3-ikat a Vénust fogja választani a válogatott center.

— A vasárnapi NAC-Ripensia meccsen a Crisanának is nagyon jól jönne egy Ripensia vereség, mert ebben az esetben úgy a Crisana, mint a Ripensia 5-5 pont vesztesége lenne.

— A KAC megővta a vasárnap Baia Mareen elvesztett Phönix elleni meccsét azzal az indoklással, hogy Kovács bíró teljesen szabadjára engedte a Phönix játékosait akik valamenyi KAC játékost lerúgtak.

— A Bucuresti CFR panaszt emelt a szövetségnél az aradi pályán uralkodó állapotok miatt.

— Vasárnap Genovában Olasz kadéttal — Osztrák B) válogatott mérkőzés lesz.

— Vasárnap nagy meglepetések várhatók a diviza „A”-ban. A NAC-Ripensia legutóbb 0:0 volt. A Romania-Juventus legutóbb 3:0 volt. Az Amte-U. legutóbb 1:1 volt az Amte javára. A Kinizsi-Unirea Tricolor és Gloria-Venus még nem találkozott egymással bajnoki meccsen.

Mediasi sporteredmények SFU (Sighisoara)—Spárta (Medias) 3:2 (2:2). — Unirea (Sighisoara)—M 11 4:0 (4:0).

Sft.-Gheorghe (Sepsiszentgyörgy) sportja

Sft.-Gheorghe (Sepsiszentgyörgy), nov. 8

Vasárnap a sft.-gheorghei Mte csapata a brasovi (brasói) ACFR csapatát látta vendégül, amely mint ismeretes a Ripensia is legyőzte. Oriási érdeklődés előzte meg a híres csapat vendégszereplését, amely minden várakozást kielégített. A brasoviak (brasóiak) 6:0 arányban győzték le az Mte-t, amelynek játékosai szintén derekasán küzdöttek és ennek tudható be, hogy az

eredmény nem volt nagyobb. A mérkőzés nagyszerű szórakozást nyújtott, de ezenfelül is tanító hatása volt a helyi csapat számára. Eppen ezért elismerés illeti az Mte vezetőjét, hogy ilyen csapatokat is játszat helyi pályán. A mérkőzést megelőzőleg két csapat ifjúsági együttese mértek összecsapást és ezuttal az Mte ifjúsági győzött 3:0 (1:0) arányban.

Matuska Szilveszter a biatorbágyi merényletről tett vallomást

Előbb az újpesti vasuti hidat akarta felrobbantani. -- Tintaceruzát szívtam cigaretta helyett, attól rontottam el a gyomromat -- mondja Matuska

Budapest, november 8.
Tegnap délután folytatták a biatorbágyi rém kihallgatását. Az elnök elmondja, hogy a jüterborgi merénylet színhelyén az "Angriff" című horogkeresztes lap egyik számát találták, amelyre Matuska nagy betűkkel írta fel: Juden (Zsidók). Matuska erre kijelenti, hogy ezzel a zsidókra akarta terelni a gyanút. Az elnök azonban kijelenti, hogy inkább a horogkeresztesekre akarta kényszeríteni a merényletet.

Matuska vitatkozni kezd. Azt állítja, hogy segédkezni akart a horogkeresztes mozgalomnak. Az elnök viszont azt mondta, hogy

Hitlerék füttyölnek az ilyen segédkezésre. Abban az időben a horogkeresztesek még nagyon lenn voltak és Matuska ezzel csak ártott a mozgalomnak.

Az elnök ezután megjegyzi, hogy Jütebornnál 108 ember sebesült meg.

Igen mondja Matuska -- imádkoztam is értük eleget. Amikor megláttam, hogy mit tettem, elhatároztam, hogy személyvonat ellen nem követek el több merényletet és csak hidakat fogok robbantani.

Rövid szünet után az elnök bejelenti, hogy

a vád legfontosabb pontjához, a biatorbágyi merényletkezéshez érték el.

Matuska elmondja, hogy Totendorf községben határozta el a viadukt felrobbantását.

Először az újpesti vasuti hidat akarta felrobbantani és e célból még Bécsben ekrazit bombát és 18 hüvelyt vásárolt.

Ugy gondolta, hogy ezeket a híd vasláncja közé helyezte el és elektromos batteria segítségével robbantja fel a hidat. Bécsben 33 méteres drótot csavart a dereka köré, az elektromos batteriát és az ekrazit gyutacsokat a zsebébe tette.

Egy kicsit kővér voltam -- mondja -- de ez a natáron nem tűnt fel senkinek. Amikor a vonat áthaladt a biatorbágyi viadukton,

eszembe jutott, hogy ez sokkal alkalmasabb hely a merénylet elkövetésére.

Megérkeztem Budapestre. Csomagjaimat a pályaudvaron hagytam és a Parkszállóba költöztem. Másnap méréseket eszközöltem az újpesti hidnál, mert még mindig nem határoztam el, hogy hol követem el az "attentá"-t. Valaki megkérdezte mérés közben, hogy mit csinálok azt feleltem, hogy "ingenieur" vagyok.

Szeptember 4-én megvásároltam a robbantáshoz szükséges csöveket és elemeket. Feleségemnek 100 schillinget küldtem, gyomromnak adtam 50 pengőt és 250 schillinget megtartottam magamnak.

Elmondja ezután, hogy gyorsvonaton Bécsbe ment majd amikor visszatért, kiment Füröbálintra, hogy megnézzze, megvan-e az ekrazit, amit ott elrejtett.

Vallomásának ennél a részénél Matuska abból hazudni kezd és összefüggéstelenül beszél. Azt állítja, hogy kiment Biatorbágyra és

kipróbálta a robbanószerkeket, majd több éjszakán át figyelte a viadukton átfutó vonatokat.

Majd minden átmenet nélkül így folytatja:

Ebben az időben folyton fájt a gyomrom.

Elnök: Miért evett akkor szalámit?
Matuska: Nem a szalámitól volt rossz a gyomrom, hanem

a tintaceruzától, amit Leó cigaretta helyett szívtam el velem. Egyszer éjszaka találkoztam is a híd mellett Leóval.

Husból és vérből volt akkor Leó? -- kérdi az elnök.

Akkor úgy láttam, hogy husból és vérből van.

Vallomása további részében tagadja, hogy 12-én Budapesten volt. Kijelenti, hogy csak tehervonatot akart robbantani. Amikor az elnök figyelmezteti, hogy csak igazat mondjon, indignálódva jegyezi meg, hogy csak az igazat beszéli majd hozzátette, hogy három éve mindig igazat mond és ezt hateres oldalon le is írta. Ha nem mondott volna igazat, úgy a rendőrség nem tudott volna meg még ma sem róla semmit. A tár-

Mi újság Marghitán

— Marghitai tudósítónktól —

— Áthelyezés a járásbírószágon. A marghitai járásbírószágon egyik bíróját: Retig Friedrichet a ságheti (máramarosszigeti) járásbírószágra helyezték át. A szimpatikus bíró távozását a marghitaiak és a vidékiek sajnálattal vették tudomásul.

— A szabóiparosok teaestélye. A marghitai Ipartestület szabó szakosztálya e hó 11-én vasárnap este nagy tánccal egybekötött ismerkedési estélyt rendez az estély keretében a szabókat érdeklő felolvasást fog tartani Gázmár Sándor ismert tekintélyes szabó mester. A szabók ezen estélyét nagy érdeklődés előzi meg.

— Előadás Micsán (Micskén) Mint értesülünk Micsán (Micskén) az ottani ifjúság nagyban készülődik a "Gyimesi vadvi-rág" c. népszínmű előadására. Az ifjúság előadása mindenkor jó szokott lenni, mert azt hozzáértően rendezik meg. Márk Jenő ottani tanító irányítása mellett a próbák már megkezdődtek.

— Weinberger Sámuel főrabbi sárvári. November 21-én lesz egy éve annak, hogy Weinberger Sámuel nagytudású és szentéletű főrabbi hirtelen elhunyt. Ebből az alkalomból lesz a sárvári sárvári is, mint értesülünk a főrabbi sárvári sárvári a közeli városok zsidóságának nagy számában fogja magát képviselni, melyen különben igen sok főrabbi megjelenik.

— Veszettkutyák garázdálkodása Marghitán. Marghitán az utóbbi időben nagyon elszaporodtak a veszettkutyák, ami mindenkor áldozatokat követel. Ugyanis Rudó József itteni szíjgyártó kutyája megveszett és több marghitai gyermeket harapott meg. A gyermekeket a cluji Pasteur-intézetbe szállították be.

— Veszedelemes piaci tolvajt fogott el a marghitai rendőrség. Az itteni kereskedők már többször jelentették a rendőrségnek, hogy huzartól egy-egy állandóan össze-
kodnak mindenfelé a hetivásárok alkalmá-

Menjen a
cipészhez
és csináltasson

VIZHATLAN
PALMA-OKMA
TARTÓSTALPAT
Saját érdekében!

gyalás befejezése előtt még egyszer határozottan kijelenti, hogy nem akart emberéletben kárt tenni, csupán tehervonatot készt felrobbantani. Az elnök ezután berekesztette a tárgyalást.

Budapest, november 8.

A "8 Órai Újság" mai száma nagy riportban számol be arról, hogy munkatársa kinyomozta Matuska Leó nevű szellemét, akire váltig hivatkozik a tárgyalás során és akivel állítása szerint Kalocsán is találkozott. Az illető Kiss János hipnotizőr, aki valamelyik erdélyi kisebb községben született. Már kora ifjúságától kezdve artist volt, majd később szüggérálni kezdett és ekkor tanulta meg a hipnotizálást is. Azt hirdette, hogy mindent elérhet az ember, amit erős akarattal elhatároz. Ennek ellenére 1929-ben nyomorultán és szegényen halt meg a budapesti Rókus-kórházban gyomorfekélyben.

RÁDIÓMŰSOR

PENTEK

Bucuresti: 13: gramofon 13.45: Előadás sok hírei, tőzsde, könnyű lemezek 14.16: hírek, 14.40: könnyű gramofon lemezek 18: rádiózenekar, 19: időjárásjelentés, beszélő-
újság, 19.15: rádiózenekar 20: rádiógye-
tem, felolvasás 20.20: Az öt Strauss leme-
zei 20.45: felolvasás 21: a filharmonikusok
ünnepe francia hangversenye,

Budapest. 7.45: torna, utána: gramofon, 10.45: hírek, 11: felolvasás, 11.40: felolvasás, 12.10: nemzetközi vízfutószolgálat 13: déli harangszó és időjárásjelentés 13.05: szalonkvartett 13.30: hírek 14.20: pontos idő, időjárásjelentés 14.40: postászenekar 15.40: hírek, árfolyamok 17.10: diákféltő. 17.5: Pontos idő, hírek 18: előadás a sark-
vidékről, 18.30: zongorakoncert 19.05: sport hírek 19.20: cimbalomkoncert 19.55: Gyulai Pál halála 25 éves fordulójára előadást tart róla Galamb Sándor 20.30: Don Ivan az Operából 22.10: hírek, időjárás, 23.50: ci-
ánzene.

5. oldal "ERDELYI MAGYARSÁG" 1934. november 10.

Napokig tartó vajudás után

Lemondott a Doumergue kormány, Flandin Franciaország új miniszterelnöke

Laval nem fogadta el a megbízatást

Párisból jelentik: Csütörtök délelőtt 2 órakor Doumergue francia miniszterelnök megjelent Lebrun köztársasági elnöknel és benyújtotta az egész kormány lemondását. A köztársasági elnök a lemondást tudomásul vette és elbocsátotta Doumerguet, aki kétségek között távozott el, mert az elnök még annyit sem mondott, hogy az új miniszterelnök kinevezéséig őt bizza meg az ügyek további vezetésével. Lebrun, aki az előző napokon már tárgyalta a politikai vezérekkel, Laval volt francia külügyminiszternek ajánlotta fel a miniszterelnökséget, aki azonban nem fogadta el a megbízatást.

Párisból jelentik: Laval köztársasági elnök elutasító válasza után a képviselőház elnökének ajánlotta fel a kormányalakítást, aki szintén visszautasította azt. Négy órakor került audienciára Flandin demokrata párti vezér, akinek Lebrun felajánlotta a miniszterelnökséget. A volt kereskedelmi miniszter elfogadta a megbízatást és még

ma este megalakítja az új kormányt és át is veszi a kormányzást.

Páris, november 8.
A kormánybukást csütörtökön délelőtt egy államtanács előzte meg, melyen Lebrun köztársasági elnök jelenlétében a radikális miniszterek kijelentették, hogy nem hajlandók beleegyezésüket adni, hogy Doumergue miniszterelnök a parlamenttől három hónapos költségvetési felhatalmazást kérjen és inkább lemondanak. Erre a négy miniszter Herriot vezetésével eltávozott a teremből.

Doumergue erre bejelentette az egész kormányt emondását. A volt miniszterelnök írásban is megindokolta lemondását és a következőket írta:

A radikális párti miniszterek magatartása lehetetlenné tette, hogy a három hónapos költségvetési felhatalmazást megkérjem, ezenkívül a pártközi béke érdekében nem működtek közre. Azonban mivel a radikális párt nélkül többségi kormány nem

képzelhető el, mert enélkül a kormány kisebbségben maradna és a parlament kénye-kedvének lenne kiszolgáltatva, azért lemond az egész kormány, hogy helyt adjon egy másiknak, amely talán jobban meg tudja oldani a problémákat.

Erre a lemondó levélre a radikális párti miniszterek nyílt levélben válaszoltak és kijelentették, hogy Doumergue nemcsak, hogy a három hónapos költségvetési felhatalmazását akarta, de olyan törvénytervezeteket hozott nyilvánosságra, amelyeket nem bocsátott meg a kormány tagjaival. Ezért kellett a radikális pártnak megszakítani a pártközi békét és kenyértörésre vinni a dolgot.

Laval külügyminiszternél, aki azzal az indoklással utasította vissza a miniszterelnöki tárcát, hogy a külügyi tárca folytonos gazdátcsere élése árt az ország presztízsének, már pedig ő a külügyek mellett nem bírja vállalni a miniszterelnökséget, azért nem is fogadja el azt.

Roosevelt mostani győzelmére még nem volt példa Amerikában

Washingtonból jelentik: Washingtoni körökben arról vannak meggyőződve, hogy Roosevelt annak ellenére, hogy a választásokon óriási győzelmet aratott, mégis középpolitikát fog folytatni. Roosevelt helyzete egyedülálló az USA történetében, mert még nem volt ember, akinek ilyen nagy hatalom lett volna kezében. Érdekes, hogy Newyork állam nő képviselőt is választott,

akinek főkortese maga Roosevelt felesége volt. Mistre Odey gyönyörű gyémántos ruhában várta a győzelem hírére és amikor az megjött, vagyontörő ruhájában gyalog jelent meg az uccán és mindenkivel kezet fogott. Igen érdekes még az is, hogy Csikágóban egy néger képviselőt is választottak. Ez az első néger képviselője az Egyesült Államoknak.

Katonai jelentkezések sorrendje Oradeán

A "Cercul de Recrutare" hadkiegészítő parancsnokság közli az évente szokásos listát-láttamozások időpontját:

November 9, 1927 évf A—M
November 10, 1927 évf N—Z
November 12, 1926 évf A—M
November 13, 1926 évf N—Z
November 14, 1931 évf A—M
November 15, 1931 évf N—Z-ig
November 16, 1907 évf A—Z
November 17, 1908 évf A—Z

Kétszer kezdett zokogni Matuska a csütörtöki tárgyaláson

A Matuska per csütörtök délelőtti tárgyalásán a merénylő tovább vallott arról, hogyan helyezte el az ekrazitot a pályatesten. Keztyűt használt, hogy az ekrazit meg ne sárgítsa kezét. Elmondja, hogyan írta meg a cédulát, amellyel a kommunistákra terelte a gyanút. Lerajzolja a pokolgépet, majd kijelenti, hogy nem a gyorsvonat, hanem a gyorsvonat ellen akart merényletet elkövetni. Lelki kényszer alatt cselekedett.

Rabolni nem akart. Háromszáz lépésre volt a merénylet színhelyétől.

— Mikor volt ez? — kérdi az elnök.

— Éjjelkor, a Sátán órájában — mondja zokogva Matuska.

Elmondja ezután Matuska, hogy csak egy villanást látott. Leót parasztruhában látta a sinek között bujkálni.

Amikor elmondja, hogy gyereksírást hallott, Matuska ismét könnyezik.

— Felszólítottam az ottevőket, hogy a gyereket meg kell menteni. Azután kicsi-

val megkarcoltam kezemet és arcomat és a sebet sárral kentem be, hogy azt higgyék, hogy én is sebesült vagyok. Nézegettem a bombát, azután rosszul lettem és elájultam. Utána megmosakodtam és megborotválkoztam.

Matuska ezután bűnbánatát hangoztatja és a legszigorúbb büntetést kéri, de az elnök félbeszakítja.

Kérje a bizományostól következő regényeket:

János bácsi (ára 8 lei.)
6x8 (A csempészek világából.)
Egy amerikai detektív bravúrja
A szent álarc.
A legnagyobb győzelem.
Bűnös szerelem.

Egy regény ára olvasóink részére 3 lei. — Míg a készlet tart

APRO HIRDETÉSEK

Jó keresettel tőkárúsítokat felveszek, Str. Russo (Károlyi-ucca) 10. Komissai.

Jó keresettel keresünk ujságárust Gires Tarian (Gyires és K. Tarján) továbbá Pai, Cetariu, Uilac (Pályi, Csatar, Ujlak), külön Salard (Salárd) és környéke részére jelentkezni a kiadóhivatalban.

Évi 10.000 lelt jövedelmező ház 40.000 lei készpénzzel eladó. Össi-telep 35. ucca 1. szám.

Munkásnők felvételnek Imperial Paprikamolmban str. Minejor (v Bánya-sor) 43

Kártyából multat jövőt jósl, szerelmi és üzleti ügyekben tanácsot ad. Str. Faserlor (Madár-ucca) 7. sz.

Lapkihordó bevezetett helyre, Csillagváros és környékére fix fizetéssel és perccenttel azonnal fölvetetik. Gyakorlottak előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Keresünk megvételre "Mátyás" madár szárnyakat, fácán és szarka farktollakat. Ajánlatokat, Fajbaromfityenszét, Oradea Str. Francieza 12. kérünk.

Megjelhetést nyújtunk megbízható embereknek lapunk az "Erdélyi Magyarország" árusításával, az egész ország magyar lakta területén. Jelentkezni vagy a kiadóhivatalban, vagy bevezetett helyen, lapunk megbízottjainál.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA